

Prosjektrapport

Prosjektnavn	TELEMARKSKUA - Et krafttak for å redde verdens vakreste ku		
Prosjektfase	Forstudie	Forprosjekt	Hovedprosjekt X (1.år)
Startdato	15/4-2015	Sluttdato	1.år: 30/4-2016

1. Sammendrag

Grei framdrift i prosjektet. Antall avlsdyr har økt fra 298 til 339 og antall besetninger fra 94 til 99 i perioden. Det ble gjennomført et vellykket salg av produkter under Dyrskun. Det er utviklet et produktmerke, og det er jobbet mye med informasjonsarbeid. Avlsarbeid og livdyromsetning har kommet i ordnede former og fungerer bra.

2. Gjennomføring i forhold til prosjektplan

Det er godt samsvar med prosjektplan.

3. Målrealisering

Prosjektet har følgende målsetninger. Under gis en kort oppsummering av oppnådde mål. Viser i tillegg til vedlegg 1:Utfyllende opplysninger til rapport fra første prosjektår og vedlegg 2: Aktiviteter og milepæler pr 30. april 2016

Hovedmål avl:

Øke antall avlsdyr av Telemarksfe til 500 innen 31/12-2017.

Øke antall besetninger til 120 i samme tidsrom.

Antall avlsdyr har økt fra 298 til 339 i prosjektets første år. Antall besetninger har økt fra 94 til 99.

Hovedmål næring:

Økt salg og synliggjøring av produkter i fra Telemarksfe

Vi har fått laget et klistremerke som skal brukes på produkter med minst 50% råvare fra telemarksfe. Laget hadde egen stand i Matteltet under Dyrskun 2015 og solgte der ulike produkter: spekeemat, ost, smør, is, burger. Dette var vellykket og vi kom i kontakt med mange mennesker og fikk snakket om kua.

Delmål:

1. Avlsplanlegging:

Bruke Norsk genressurssenter for å unngå innavl, og til all avlsplanlegging.

Avlsarbeidet har blitt satt mer i system gjennom opprettelse av nytt avlsutvalg som reiser rundt og godkjenner seminokser, oksemødre og gårdsokser. Vi har jevnlig kontakt med Genressurssenteret når det gjelder beregning av innavlskoeffisienter og ved vurdering av seminokser og gårdsokser.

2. Livdyrformidlingen:

Optimalisere formidlingen av livdyr slik at etterspørselen kan dekkes.

Livdyrformidlingen har blitt forbedret gjennom at vi har engasjert en person til i dette arbeidet. Arne Smøttebråten fra Hemsedal og Erik Fleischer fra Våler fungerer nå som livdyrformidlere.

3. Produktkvalitet:

Få fram opplysninger om kjøttkvalitet, mjølkekvalitet og beiteegenskaper.

Noen av våre medlemmer er med i mjølkekvalitetsprosjektet ved NMBU. Vi har samlet opplysninger som tidligere har kommet fra om de gamle rasenes fortrinn og prøver å formidle dette ut i ulike sammenhenger.

4. Driftsformer og markedspotensial:

Finne og synliggjøre hvilke driftsformer og produkter som kan gi god økonomi for disse rasene, samt øke omsetningen.

Vi har fått satt opp kalkyler for noen driftsformer. Noe av dette ble presentert påseminaret i Seljord 25.april.

5. Veiledningstjenesten:

Sørge for at veiledningstjenesten kjenner til de norske landrasene og har tilgang til informasjonsmateriell slik at de oftere vil anbefale disse rasene overfor nye bønder.

Det er laget et informasjonshefte som skal sendes til veiledningstjenesten. En av våre livdyrformidlere har holdt foredrag for alle kommuner i Buskerud og på et møte i Sigdal.

6. Rekruttering og produksjonsmiljø:

Skape møteplasser og et godt miljø for de som driver med eller ønsker å starte med telemarkskuer.

God deltagelse av yngre på seminaret i Seljord 25/4-16. Bra aktivitet på lagets facebook-side.

7. Merke varebygging

Synliggjøre telemarkskuas verdi i et utvidet marked, både produkter og opplevelser.

Det er laget et klistremerke for produkter med mer enn 50% råvare fra telemarkfe. Det er laget beite-skilt, banner, postkort og rollups.

8. Allianse- og nettverksbygging:

Knytte kontakt med fagmiljøer, markedsaktører og forbrukerorganisasjoner, i inn- og utland, som kan bidra til realisering av hovedmålsetning.

Vi har hatt møte med Haukeli Ysteri med tanke på samarbeid om et produkt av mjølk fra telemarkskua. Det har vært kontakt med personer som jobber med verdensarvområdet Rjukan/Notodden.

9. Videre framdrift:

Utrede fortsettelse av arbeidet etter prosjektets slutt.

Utrede siste år.

4. Organisering og ressursdisponering

Prosjektansvarlig: Ellen Dagsrud fra Telemark Landbruksselskap

Prosjektleder; Hilde Riis fra Landslaget for telemarkfe (LFT), i 50% stilling

Avlsutvalg: Anna Rehnberg fra Norsk genressurssenter, Atle Meås, avlsinteressert bonde fra Trøndelag, Gunnar Haugo, bonde og styremedlem i LFT.

Livdyransvarlige: Arne Smøttebråten og Erik Fleischer

Styringsgruppe: Ellen Dagsrud, Bob Gotschal Fmla, Lise Wiik TFK, Gunnar Haugo, LFT og Anna Rehnberg NIBIO.

Vi har så langt hatt bra med midler i prosjektet selv om det har blitt litt forskyvninger mellom postene. Siden prosjektleder er aktiv bonde har hun noe begrenset kapasitet og det vil derfor være god ressursdisponering å knytte til seg flere prosjektmedarbeidere som kan jobbe med deler av prosjektet.

5. Økonomi

Kostnader 1.år (Hovedposter)			Finansiering		
Kostnadsart	Budsjett	Faktisk	Kilde	Innvilget 1.år	Faktisk utbetalt
Drift prosjekt	482000	467068	Fylkesmannen i Telemark	390000	292500
Informasjon	40000	40291	ikke utbetalt		(97500)
Avlsarbeid og rekruttering	43000	38455	Telemark fylkeskommune,	125000	0
Produktkvalitet og marked	15000	13675	ikke utbetalt		(125000)
			Norsk genressurscenter	35000	35000
			Landslaget for Telemarkfe+TL, egeninnsats/utlegg	30000	30000
			Egenandel styringsgruppa		171989
					30000
Sum	580000	559489	Totalt	580000	559489

Kommentarer: Vi fikk innvilget kr 250 000 over 2 år fra Telemark Fylkeskommune. Ikke noe av disse midlene er utbetalt ennå. Det betyr at Landslaget har forskottet et stort beløp og derfor er noen honorarer og deler av lønn til prosjektleder ikke betalt ennå pga likviditeten.

6. Viktige erfaringer

Det er økende interesse for telemarkskua og stor velvilje blant folk til å gjøre en innsats for bevaringsarbeidet. Prosjektet går litt trått pga store avstander mellom de som er engasjert i arbeidet. Men slik vil det bli når både dyr og folk er spredt utover mange fylker. Det ville vært nyttig å knytte til seg flere personer som kan jobbe med deler av prosjektet. Det kan gi bedre effektivitet. Det går veldig mye tid til rapportering og det å få ut penger/regnskap.

6. Anbefalinger videre

Anbefalingen er at prosjektet fortsetter som planlagt med noen justeringer av arbeidsplanen.

8. Vedlegg/dokumentasjon

Vedlegg 1: Utfyllende opplysninger til rapport fra første prosjektår

Vedlegg 2: Aktiviteter og milepæler.

Vedlegg 3: Regnskap pr 30042016 med budsjett.

Dato: 7/6-2016 (justert 15/8)

Prosjektleder: *Hilde Riis* .....

(Signatur)